

แนวทางการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนบางกระเจ้า อำเภอลำลูกเกด จังหวัดสมุทรปราการ

The Guidelines for Sustainable Tourism Management Development of Bang Krachao Community Amphoe Phra Pradang Samutprakarn

สุธาสินี วิทยาภรณ์* สุรศักดิ์ สุวุฒโท** มุทิตา ทวีการไธ**

หทัยชนก วนิศรกุล**ทักษิณา แสนเย็น***

Suthasinee Wiyaporn* Surasak Suwuttho** Mutita Thaveekranthuy**

Hathaichanok Vnisorakul**Taksina Seanyean***

มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี*มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา**มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต***

Bangkokthonburi University* Suan Sunandha Rajabhat University**Kasem Bundit University***

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาสิ่งแวดล้อมทางการท่องเที่ยว ผลกระทบจากการท่องเที่ยวความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว และอุปสรรคของการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนบางกระเจ้า อำเภอลำลูกเกด จังหวัดสมุทรปราการ โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ภาคเอกชนที่ประกอบการด้านการท่องเที่ยว และผู้นำชุมชนในท้องถิ่นบริเวณแหล่งท่องเที่ยว เพื่อทำการสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 6 คน และความคิดเห็นนักท่องเที่ยวชาวไทยจำนวน 400 คน ด้วยแบบสอบถาม และทำการวิเคราะห์ด้วยวิธีการ SWOT Analysis และเสนอแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืนด้วยวิธี TOWS Matrix ซึ่งผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กลยุทธ์การพัฒนาเชิงรุก ได้แก่ การวางแผนพัฒนาโดยประชาชนในชุมชนร่วมใจกันอนุรักษ์ ดูแลรักษาฟื้นฟู ทรัพยากรภายในทางธรรมชาติ สถานที่ และทรัพยากรภายนอกชุมชน เพื่อต่อการพัฒนาเป็นชุมชนที่เข้มแข็ง กลยุทธ์การพัฒนาเชิงป้องกัน ได้แก่ สร้างองค์ความรู้ด้านอนุรักษ์ ดูแล รักษาพื้นที่ และสืบทอด ภูมิปัญญา ศิลปะ วัฒนธรรมของชุมชน เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันปรับเปลี่ยนค่านิยมในชุมชนกลับมาทำงานในชุมชนมากขึ้น กลยุทธ์การพัฒนาเชิงแก้ไข ได้แก่ จัดตั้งโครงการร่วมกับผู้นำชุมชน ทำทางระบายน้ำเสียในชุมชน เพื่อความสะดวกร่มรื่นเหมาะกับการเป็นแหล่งท่องเที่ยวโอโซน ที่ได้รับความนิยมและเพื่อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กลยุทธ์การพัฒนาเชิงรับ

ได้แก่ สร้างเว็บไซต์เพื่อเพิ่มช่องทางการติดต่อ สื่อโฆษณา ให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น และช่วยกันอนุรักษ์ทรัพยากร ให้นักท่องเที่ยวมากขึ้น นำผลผลิตของคนในชุมชนมาแปรรูป ทำเป็นผลิตภัณฑ์ของชุมชนบางกระบือ เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับชุมชน

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนา, การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน, คู่แข่งบางกระบือ

Abstract

This research aimed to study the environment, its impacts and obstacles to tourism development in Bang krachao community, Amphoe Phra pradaeng, Samutprakarn Province to purpose a guideline for sustainable tourism development. The mixed - method research was applied and the purposive selection was used to recruit 6 informants from tourism stakeholders. In the area. And 400 of Thai tourist by intensity sampling was applied for the questionnaire SWOT Analysis and TOWS Matrix were used as tools to develop guidelines for sustainable tourism development

The Guidelines for Sustainable Tourism Development Proactive development strategies include planning, development, and community-based conservation. Restore Natural resources, places, and resources outside the community. Contribute to the development of a solid community. Preventive development strategies include creating knowledge, conserving space, and transferring the knowledge, culture, and culture of the community to achieve the same understanding, changing the values of the back to work in the community. The development strategy was to develop a joint project with community leaders. Do drainage in the community. For convenience, shady, suitable for ozone attraction. Popular and sustainable tourism. Developmental strategies include creating websites to increase exposure to the media. And help conserve resources. To more tourists. The production of the people in the community. The product of the Bang Krachao community

Key words: guidelines for development, sustainable tourism, Bang krachao community

บทนำ

การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเป็นการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคมและวัฒนธรรมกำหนดทิศทางโดยชุมชน จัดการโดยชุมชน เพื่อชุมชนและชุมชนมีสิทธิในการจัดการดูแลเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน โดยมองว่าการท่องเที่ยวต้องทำงานควบคู่กัน 5 ด้าน พร้อมกันทั้งการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม โดยมีชุมชนเป็น

เจ้าของและมีส่วนในการจัดการ นอกจากนี้การท่องเที่ยวยังสามารถเป็นเครื่องมือในการพัฒนา โดยใช้การท่องเที่ยวเป็นเงื่อนไขและสร้างโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทสำคัญในการวางแผนทิศทางการพัฒนาชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชุมชนที่มีแนวโน้มว่าการท่องเที่ยวจะรุกคืบเข้าไปถึง หรือต้องการเปิดเผยชุมชนของตนให้เป็นที่รู้จักในวงกว้างให้มีการสร้างให้เกิดกระบวนการ

เรียนรู้เกี่ยวกับการวางแผน การบริหารจัดการธรรมชาติ แวดล้อมและใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนไปพร้อมกัน (สุชาติพิทย์ เข็มน้อย, 2554)

พื้นที่คู้บางกะเจ้าเป็นพื้นที่สวนขนาดใหญ่ที่อยู่ใกล้กรุงเทพฯ มากที่สุดวิถีชีวิตดั้งเดิมของผู้อยู่อาศัยชุมชนบางกระเจ้า มีความหลากหลายทางชีวภาพสูงมาก โดยค้นพบพืชประมาณ 700 - 800 ชนิดและสัตว์ประมาณ 300 กว่าชนิด ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศ รวมทั้งยังมีประเพณีและวัฒนธรรมที่ผสมผสานกันอย่างกลมกลืนกับคนหลายเชื้อชาติ และยังมีผลิตภัณฑ์ที่มีชื่อเสียง เช่น มะพร้าว น้ำหอม, มะม่วงน้ำดอกไม้, การจำหน่ายสมุนไพรไผ่อยู่ยงในตำบลบางน้ำผึ้ง และขนมกละแม ฯลฯ นอกจากนี้ด้วยความที่ชุมชนบางกระเจ้ามีชื่อเสียงว่าเป็นที่นิยมของนักปั่นจักรยาน คนในชุมชนจึงมีการกำหนดเส้นทางปั่นจักรยานที่น่าสนใจให้กับนักท่องเที่ยว ซึ่งทุกอย่างที่กล่าวมาคือการร่วมแรงร่วมมือกันของคนในชุมชนบางกระเจ้า จนเกิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ขึ้นชื่อว่าเป็นโอโซนของเขตเมืองหลวงและเขตปริมณฑล ดังนั้นผู้วิจัยจึงอยากศึกษาเกี่ยวกับชุมชนบางกระเจ้า ที่ถือว่าเป็นโอโซนที่ดีที่สุดในเขตเมืองหลวง และปริมณฑล ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการที่จะเข้ามาปรับปรุงพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศตลอดจนสิ่งแวดล้อมความสะดวกต่าง ๆ ให้สอดคล้องหรือตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและเป็นแนวทางในการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาโดยใช้ข้อมูลจากการวิจัยเป็นแนวทางในการวางแผนกำหนดนโยบาย และกำหนดกลยุทธ์ในการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนบางกระเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน เกี่ยวกับลักษณะภูมิประเทศ ลักษณะทางสังคม เศรษฐกิจระบบสาธารณูปโภคและ การคมนาคมขนส่ง ของชุมชนบางกระเจ้า
2. เพื่อสำรวจทรัพยากรท่องเที่ยว ได้แก่ ธรรมชาติ วัฒนธรรม เทศกาลประเพณี กิจกรรมการท่องเที่ยวและบริการการท่องเที่ยว สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของชุมชนบางกระเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ
3. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของ ผู้ประกอบการ, ผู้นำชุมชนและนักท่องเที่ยวต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนบางกระเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ
4. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในชุมชนบางกระเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

ขอบเขตของการศึกษา

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว 5 ประการของ (Buhalis, 2000) ร่วมกับ Coop และคณะ (2005) (อ้างอิงใน นาดยา บุตรอยู่, 2557) ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยว (Attractions) การเข้าถึงและการเดินทาง (Accessibility and Transportation) สิ่งอำนวยความสะดวกและที่พัก (Amenities and Accommodations) กิจกรรมและนันทนาการ (Activities and event) การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว (Ancillary Service) ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว โครงสร้างนโยบายและการดำเนินการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวของภาคเอกชน และชุมชนท้องถิ่นในชุมชนบางกระเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

2. ขอบเขตของประชากร คือ

2.1 ผู้ประกอบการภาคเอกชน ในธุรกิจอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้แก่ผู้ประกอบการธุรกิจที่พักแรม ผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหาร ผู้ประกอบการธุรกิจร้านค้าสินค้าของที่ระลึก ผู้ประกอบการธุรกิจคมนาคมขนส่ง ผู้ประกอบการธุรกิจนันทนาการ ที่อยู่ในพื้นที่ชุมชนบางกระเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

2.2 กลุ่มผู้นำชุมชน ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่รับผิดชอบบริเวณพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวชุมชนบางกระเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

2.3 นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนบางกระเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการในช่วงเดือน กันยายน - ตุลาคม 2561 ในระยะเวลาของการเก็บข้อมูล

3. ขอบเขตด้านพื้นที่วิจัย พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษาและสำรวจวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ชุมชนบางกระเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

4. ขอบเขตด้านระยะเวลาที่วิจัย ระหว่างเดือนกรกฎาคม 2561 - ตุลาคม 2561

ระเบียบวิธีดำเนินงานวิจัย

เป็นการศึกษาวิจัย โดยผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนชุมชนบางกระเจ้าอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

- ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง
- กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling design) โดยพิจารณาจากบทบาทหน้าที่ความสำคัญของตำแหน่งหน้าที่ความชำนาญในวิชาชีพ

และการให้ข้อมูลที่ครอบคลุมและถูกต้องทุกประเด็นที่ศึกษา จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก 2 กลุ่ม

ประชากรในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือนักท่องเที่ยวชายและหญิงชาวไทย ที่เดินทางมาท่องเที่ยวในชุมชนบางกระเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา คือ นักท่องเที่ยวชายและหญิงชาวไทย ที่มีศักยภาพในการตอบแบบสอบถามได้โดยหลีกเลี่ยงกลุ่มเด็กที่อายุต่ำกว่า 18 ปี เนื่องจากข้อจำกัดด้านการอ่าน การวิเคราะห์และประมวลผลความคิดเห็นที่อาจทำให้ข้อมูลคลาดเคลื่อนได้ เช่น รายได้ต่อเดือน เป็นต้น โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเลือกกรณีข้อมูลตรงตามประเด็นวิจัยมากกว่าปกติ (intensity sampling) เนื่องจากการเก็บสถิตินักท่องเที่ยวของชุมชนบางกระเจ้าไม่ได้มีการแยกเก็บในส่วนของอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ จึงไม่ทราบจำนวนที่แน่ชัด ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ Cochran (1997) (อ้างถึงในประสพชัย พสุนนท์, 2555) จะได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 384 คน ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะใช้ขนาดกลุ่มวิจัยตัวอย่างจำนวน 400 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

คือ แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม เกี่ยวกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวและคนในชุมชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนบางกระเจ้า จังหวัดสมุทรปราการ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ใช้วิธีการสำรวจแบบไม่มีส่วนร่วมทางด้านโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งแวดล้อมทางการท่องเที่ยว เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้ประกอบการภาคเอกชนของธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว 5 ด้านวิธีการสำรวจพื้นที่ภาคสนาม และเก็บ

รวบรวมข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามให้กับนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 400 คน ในประเด็นเกี่ยวกับด้านความคิดเห็นด้านแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวต่อการจัดการองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว 5 ประการ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์และการสังเกตจะนำมาตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์และความถูกต้องของข้อมูล วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จัดหมวดหมู่ข้อมูลตามประเด็นการศึกษา สรุปผลและนำเสนอผลการศึกษาระบบพรรณนาความ (Descriptive) แต่ละประเด็นการศึกษา และทำการสังเคราะห์เพื่อให้ได้ข้อมูลในภาพรวมภายใต้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 400 คน จะนำมาตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ ลงรหัสข้อมูล ลงคะแนน บันทึกและประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปนำเสนอข้อมูลโดยสถิติพรรณนาในรูปแบบร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นรายด้าน โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายในการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อด้านแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวต่อการจัดการองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว 5 ประการ (5 A's)

สรุปผลการวิจัยอภิปรายผล

ผลการศึกษา ได้ผลสรุปแยก 4 ส่วนหลัก ดังนี้

ส่วนที่ 1 สิ่งแวดล้อมทางการท่องเที่ยวระดับจุลภาคที่ส่งผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว ด้านแหล่งท่องเที่ยว มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรม ด้านการเข้าถึงและการเดินทางเส้นทางในการเข้าถึง ชุมชนบางกะเจ้า มีหลากหลายเส้นทางไม่ว่าจะเป็นทางเรือหรือทางรถยนต์ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและที่พักยังไม่มีความพร้อมในเรื่องของสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ด้านที่พักแรมนั้นยังไม่ค่อยเยอะเนื่องจากไม่สามารถสร้างโรงแรมใหญ่ได้ ด้านกิจกรรมและนิทรรศการกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวของชุมชนบางกะเจ้าได้มีการส่งเสริมการปั่นจักรยานรอบชุมชนบางกะเจ้า ด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวมีป้ายบอกทางที่ชัดเจนไปยังแหล่งท่องเที่ยว ทำให้การเดินทางมีความสะดวกมากขึ้น การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสารแก่นักท่องเที่ยว ศูนย์จัดการพื้นที่สีเขียวเชิงนิเวศ นครเขื่อนขันธ์ หรือสวนสาธารณะและสวนพฤกษชาติ ศรีนครเขื่อนขันธ์ บริการด้านอื่น ๆ มีความพร้อม อาทิเช่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ธนาคารทุกสถาบัน ร้านสรรพสินค้า สถานีตำรวจ รถสาธารณะ เรือ และรถไฟฟ้า

ส่วนที่ 2 โครงสร้าง นโยบายและการดำเนินการบริหารการพัฒนาการด้านการท่องเที่ยว นโยบายภาคเอกชน ภาคเอกชนไม่มีการรวมกลุ่มกันเพื่อจัดตั้งเป็นเครือข่ายทางการท่องเที่ยวทำให้เกิดการแข่งขันในธุรกิจประเภทเดียวกันสูงโดยเฉพาะด้านราคา

สำหรับการสร้างความร่วมมือกันระหว่างหน่วยธุรกิจภาคเอกชนทั้งธุรกิจประเภทเดียวกันและต่างกันยังไม่มี จะรวมตัวกันเพื่อแก้ปัญหาเท่านั้น ทำให้ไม่สามารถสร้างความร่วมมือในการควบคุมด้านมาตรฐานการให้บริการ คุณภาพสินค้า และราคาสินค้าได้ ก่อให้เกิดการแข่งขันด้วยกลยุทธ์ด้านราคาการ

สร้างความร่วมมือกับชุมชนของภาคเอกชนนั้นส่วนมากจะเป็นการสร้างความร่วมมือด้านการค้าสำหรับซื้อ - ขายวัตถุดิบที่ใช้ในการดำเนินงานเป็นส่วนใหญ่ มีการร่วมมือกับชุมชนในด้านการคิดค้นผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ภาคเอกชนได้มีการสนับสนุนการดำเนินงานของทุกภาคส่วน และยังมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยให้การช่วยเหลือและสนับสนุนความรู้ สร้างรายได้เป็นช่องทางในการจัดจำหน่ายสินค้าให้กับชุมชน ทั้งธุรกิจที่ฟัก และของที่ระลึก นอกจากนี้ ยังเป็นการสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับชาวบ้านในชุมชนท้องถิ่น ให้มีอาชีพเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการท่องเที่ยวด้วย

นโยบายของชุมชนท้องถิ่น จากการสัมภาษณ์ และการสังเกต พบว่า ชุมชนท้องถิ่นมีการบริหารจัดการ โดยองค์การบริหารส่วนตำบลผ่านทางประธานชุมชนที่แต่งตั้งขึ้นเพื่อเป็นตัวกลางในการประสานงานและกระจายข่าวสาร มีการจัดโครงการเพื่อจัดการท่องเที่ยวบ้าง แต่งานหลักคือการพัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐานในพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่มีเปิดให้ชุมชนต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวมากนัก มีการบริการด้านการท่องเที่ยวแล้วจึงขอความร่วมมือให้ชุมชนร่วมลงแรง แต่ยังไม่มีการบูรณาการองค์ความรู้ของชุมชนให้เกิดประโยชน์ด้านการท่องเที่ยวด้านความร่วมมือชุมชนท้องถิ่นให้ความร่วมมือกับทางภาครัฐเป็นอย่างดี

ส่วนที่ 3 การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชุมชนบางกระเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ นั้น จะเป็นการมีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินงาน โดยการให้ความร่วมมือกับโครงการด้านการท่องเที่ยวของภาครัฐเป็นส่วนใหญ่ สำหรับด้านกระบวนการตัดสินใจจะมีส่วนร่วมเฉพาะโครงการของชุมชนหรือระดับท้องถิ่นเท่านั้น แต่โครงการใหญ่ระดับอำเภอหรือ

จังหวัดจะเป็นเพียงผู้เสนอความคิดเห็นหรือลงมติด้านการแบ่งผลประโยชน์ยังไม่ได้รับเท่าที่ควรและด้านการประเมินโครงการทำเพียงการติดตามปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วเสนอความคิดเห็นเท่านั้น

ส่วนที่ 4 ผลการศึกษาข้อมูลจากความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว วิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว ซึ่งมาท่องเที่ยวที่ชุมชนบางกระเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ที่ทำการสำรวจทั้งสิ้น 400 คนนั้น พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 238 คน (ร้อยละ 59.50) อายุระหว่าง 21-30 ปี จำนวน 156 คน (ร้อยละ 39.00) สถานภาพโสด จำนวน 274 คน (ร้อยละ 68.50) การศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีจำนวน 172 คน (ร้อยละ 43.00) อาชีพนักเรียน/นักศึกษา จำนวน 230 คน (ร้อยละ 57.50) รายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 243 คน (ร้อยละ 60.75) ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ภาคกลาง จำนวน 289 คน (ร้อยละ 72.25) เดินทางโดยรถโดยสารสาธารณะ จำนวน 200 คน (ร้อยละ 50.00) มีระยะเวลาในการท่องเที่ยวไม่เกิน 24 ชั่วโมง จำนวน 329 คน (ร้อยละ 82.25) เดินทางมาท่องเที่ยวกับกลุ่มเพื่อน จำนวน 195 คน (ร้อยละ 48.75) เดินทางมาท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ จำนวน 287 คน (ร้อยละ 71.75) ตามลำดับการวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวตามองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวของชุมชนบางกระเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว

ด้านแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนบางกระเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจต่อด้านความปลอดภัยของแหล่งท่องเที่ยวมากที่สุด และมีความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวดึงดูดในนักท่องเที่ยวที่น้อยที่สุดด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวด้านการเข้าถึงและการเดินทางของชุมชนบางกระเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึง

พอใจต่อสภาพของเส้นทางสู่แหล่งท่องเที่ยวมากที่สุด และมีความพึงพอใจต่อเส้นทางสู่แหล่งท่องเที่ยวมีหลากหลายเส้นทางน้อยที่สุด

ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและที่พักของชุมชนบางกระเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจต่อราคาของอาหารมีความเหมาะสมมากที่สุด และมีความพึงพอใจต่ออาหารเพียงพอต่อความต้องการน้อยที่สุด

ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวด้านกิจกรรมและนันทนาการของชุมชนบางกระเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวมีความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่นมากที่สุด และมีความพึงพอใจต่อรูปแบบของกิจกรรมการท่องเที่ยวมีหลากหลายน้อยที่สุด

ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนบางกระเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจต่อชุมชนท้องถิ่นมีความเป็นมิตร และพร้อมให้ความช่วยเหลือมากที่สุด และมีความพึงพอใจต่อตู้ ATM ให้บริการน้อยที่สุด

การแปลความหมายของการวิเคราะห์การพัฒนาการท่องเที่ยวในแต่ละด้านของชุมชนบางกระเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจด้านแหล่งท่องเที่ยวมากที่สุด ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = .750) รองลงมาคือ ด้านการเข้าถึงและการเดินทาง ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = .839) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและที่พัก ($\bar{X} = 3.54$, S.D. = .641) ด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.37$, S.D. = .812) และด้านกิจกรรมและนันทนาการ ($\bar{X} = 3.27$, S.D. = .608) อยู่ในระดับมากและปานกลาง ตามลำดับ

ผลศึกษาสามารถนำสิ่งแวดล้อมทางการท่องเที่ยวและผลกระทบจากการจัดการท่องเที่ยว ตลอดจนผลการสำรวจความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนบางกระเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ มาวิเคราะห์หาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค ด้วยเครื่องมือ SWOT ซึ่งวิจัยเล่มนี้จะสอดคล้องกับวิจัย นาดยา บุตรอยู่, 2557งานวิจัยของนิตยา งามยิ่งยง, (2560), วิจัยของจริยวัฒน์ โลหะพูนตระกูล,(2553), วิจัยของสร้อยสุข พงศ์พูล,(2554) และวิจัยของพิมพ์ภัส พงศกรรังศิลป์, (2557) เพื่อหาข้อสรุปเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทางการท่องเที่ยว

สรุปแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชุมชนบางกระเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการในภาพรวม

กลยุทธ์การพัฒนาเชิงรุก (SO Strategy)

1. การวางแผนพัฒนาโดยประชากรในชุมชนร่วมใจการอนุรักษ์ ดูแลรักษาพื้นที่ ทรัพยากรภายในทั้งทางธรรมชาติ สถานที่ และทรัพยากรภายนอกชุมชน เพื่อต่อการพัฒนาเป็นชุมชนที่เข้มแข็ง

2. วางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวสร้างเอกลักษณ์ที่โดดเด่นและแตกต่างจากทรัพยากรที่มี และสร้างกฎหมายการท่องเที่ยวที่จะไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งปรับปรุงป้ายจราจรให้ดูชัด อ่านง่ายสื่อความหมายชัดเจน ดูแลไฟจราจรตามข้างถนนให้สว่างในยามค่ำคืน

กลยุทธ์การพัฒนาเชิงป้องกัน (ST Strategy)

1. สร้างองค์ความรู้ด้านการอนุรักษ์ ดูแลรักษาพื้นที่ และสืบทอด ภูมิปัญญา ศิลปะ วัฒนธรรมของชุมชนเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันและปรับเปลี่ยนค่านิยมคนในชุมชนกลับมาทำงานในชุมชนมากขึ้น

2. พัฒนาเครือข่ายด้านการดำเนินงานระหว่างหน่วยงานจัดทำความร่วมมือระหว่างหน่วยงานให้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในอาชีพให้การพัฒนาชุมชนมีประสิทธิภาพสูงสุด

3. สร้างองค์ความรู้ในด้านการบริหารจัดการ และการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนให้กับหน่วยงานท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคชุมชน เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ลดปัญหาความขัดแย้งในพื้นที่และหน่วยงาน

กลยุทธ์การพัฒนาเชิงแก้ไข (WO Strategy)

1. จัดตั้งโครงการร่วมกับผู้ยาชุมชน ทำทางระบายน้ำเสียภายในชุมชน เพื่อความสะดวกร่มรื่นเหมาะกับการเป็นแหล่งท่องเที่ยวโอโซน ที่ได้รับความนิยมและเพื่อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต่อไป

2. เพิ่มไฟจราจรตามท้องถนนในชุมชน เพื่อความปลอดภัยกับนักท่องเที่ยวและคนในชุมชน ในยามกลางวันและกลางคืน และด้วยภายในชุมชนนิยมปั่นจักรยานในชุมชน จึงต้องมีความปลอดภัยที่ดี

กลยุทธ์การพัฒนาเชิงรับ (WT Strategy)

1. สร้างเว็บไซต์เพื่อเพิ่มช่องทางการติดต่อ สื่อโฆษณา ให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น และช่วยกันอนุรักษ์ทรัพยากร ให้นักท่องเที่ยวมากขึ้น นำผลผลิตจากส่วนของคนในชุมชนมาแปรรูป ทำเป็นเป็นผลิตภัณฑ์ของชุมชนบางกระบือ เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับชุมชน

2. ส่งเสริมให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งเพื่อสร้าง จิตสำนึกในการท่องเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยว และสร้างเอกลักษณ์ทางการท่องเที่ยวให้เกิดขึ้น โดยมีชุมชนเป็นสื่อกลาง

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. ควรปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ไฟจราจรตามค่าคืน ป้ายบอกทางไม่ชัดเจน

2. ควรส่งเสริมให้คนรุ่นใหม่ในท้องถิ่นให้รักและภาคภูมิใจในอาชีพดั้งเดิมของครอบครัว

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ สามารถนำผลการศึกษาที่ได้มาเป็นข้อเสนอแนะและเป็นแนวทางในการนำไปพัฒนาในการศึกษาวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรมีการศึกษาด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อสร้างเสริมให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมและเกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์ตระหนักถึงความสำคัญของวิถีชีวิตและสิ่งแวดล้อมในบริเวณชุมชน และเกิดการแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเท่าเทียม

2. ควรมีการสำรวจความคิดเห็นหรือความต้องการของนักท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ถูกทิศทางและประสบผลสำเร็จ

3. ต้องมีการสำรวจผลกระทบที่เกิดจากการดำเนินการด้านการท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอ มีการควบคุมและประเมินประสิทธิภาพการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำผลการดำเนินงานมาปรับปรุงและพัฒนาให้ถูกต้องเหมาะสมเพื่อความยั่งยืน

บรรณานุกรม

- จริยาวัฒน์ โลหะพุนตระกูล. (2553). **การพัฒนาและแก้ไขปัญหาชุมชน ด้วยการจัดการพัฒนา แหล่งท่องเที่ยว โดยชุมชน กรณีศึกษาตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ**. วารสารทางวิชาการ. มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ, กรุงเทพฯ.
- นัตยา บุตรอยู่. (2557). **แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา อำเภอเมือง ประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยศิลปากร
- นิตยา งามยิ่งยง. (2560). **แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนบริเวณริมฝั่งคลองดำเนินสะดวกในจังหวัดสมุทรสาครและจังหวัดราชบุรี**. วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครปฐม
- พิมพ์ภัทส พงศกรรังศิลป์ (2557). **การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน: กรณีศึกษา บ้านโคกไคร จังหวัดพังงา**. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.
- ประสพชัย พูลนนท์. (2555). **การวิจัยการตลาด**. พิมพ์ครั้งที่ 1, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ท็อป
- สร้อยสุข พงศ์พูล. (2554). **แนวทางการเพิ่มพื้นที่สีเขียวในกรุงเทพมหานคร**. สำนักผังเมือง, กรุงเทพฯ.
- สุทธาทิพย์ เข็มน้อย. (2554). **ปัจจัยส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา ตลาดบางหลวง เขตบางเลน จังหวัดนครปฐม**. การค้นคว้าอิสระปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชนบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร